

Roy Heethaar

WIJ van Jaargang 1985

kindertijd en jeugd

Wartberg Uitgeverij

“Landen” in een vertrouwde omgeving

Koningin Beatrix ontvangt
astronaut Wubbo Ockels.

Een kleine en een grote stap

Na circa negen maanden te hebben rondgedobberd in moeders buik, was het grote moment dan eindelijk daar; we zagen we het levenslicht! Een ijkpunt voor ieder afzonderlijk individu. Maar in ons geboortjaar gebeurde er ook iets dat onze eerste stap op aarde plots erg nietig deed lijken. Want terwijl wij “voet

In het nieuws

21 februari 1985

Eindelijk is er weer een Elfstedentocht. Evert van Benthem volgt Reinier Paping op als winnaar van de "barre tocht", die voor het eerst sinds 22 jaar wordt verreden.

11 maart 1985

Michail Gorbatsjov komt aan de macht in de Sovjet-Unie. Met het invoeren van de Perestrojka (hervorming) en de Glasnost (openheid), ontketent hij een revolutie die uiteindelijk zal leiden tot het uiteenvallen van de Sovjet-Unie.

11-14 mei 1985

Paus Johannes Paulus II brengt een bezoek aan Nederland en België. Tegenstanders laten goed van zich horen, vanwege de conservatieve standpunten van de katholieke kerk.

1 september 1985

Joop Zoetemelk wordt in Italië wereldkampioen wielrennen.

30 oktober 1985

Wubbo Ockels is de eerste Nederlandse astronaut die de ruimte in gaat.

28 januari 1986

Spaceshuttle Challenger ontploft, 73 seconden na de lancering. Alle 7 astronauten zijn op slag dood.

26 februari 1986

Er wordt opnieuw een Elfstedentocht verreden in Friesland en weer is het Evert van Benthem die de schaatstocht van 200 kilometer als snelste aflegt.

26 april 1986

In het Oekraïense plaatsje Tsjernobyl voltrekt zich een kolossale nucleaire ramp. Zeker 4000 mensen sterven, als gevolg van het radioactieve uranium dat vrijkomt nadat een kernreactor tot ontploffing is gekomen.

9 september 1987

Ahold-topman Gerrit Jan Heijn wordt ontvoerd en vervolgens vermoord door Ferdi E.

19 oktober 1987

Deze dag gaat de boeken in als Zwarte Maandag. Wereldwijd is er sprake van een beurskrach. De beursindex in Amsterdam daalt met 12 procent en in New York zelfs met 22,6 procent.

24 december 1987

Joop den Uyl – tussen 1973 en 1977 minister-president van Nederland – overlijdt op 68-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hersentumor.

Mmm, eten uit een potje

aan land zetten", ging de eerste Nederlander de ruimte in, op 30 oktober 1985 om precies te zijn. Wubbo Ockels steeg op en wij landden; een contrast van formaat.

Voor de eerste keer in bad.

Veilig bij oma op schoot.

De astronaut zweefde zeven dagen rond de aarde in het ruimteveer "Challenger", alwaar hij verantwoordelijk was voor de vele meetapparatuur aan boord. Hij mocht van geluk spreken dat hij diezelfde spaceshuttle niet drie maanden later in stapte, want toen voltrok zich met de Challenger de grootste ramp in de geschiedenis van de ruimtevaart. Alle 7 bemanningsleden kwamen op 28 januari 1986 om het leven, toen de spaceshuttle uit elkaar viel, 73 seconden na het opstijgen.

Alle belangrijke gebeurtenissen in dat jaar gingen aan onze belevingswereld voorbij. Verder dan de borst van de

'Wat een mooie baby!'

De multifunctionele kofferbak van de Opel Kadett.

vrouw die ons ter wereld had gebracht, reikte onze interesse en bewustzijn nog niet. Of het moet melk uit een flesje zijn geweest. Veel meer dan slapen, eten en drinken was er niet bij. Huilen en vele luiers bevuilen daargelaten. Wel kwam er aardig wat kraamvisite over de vloer, om ons te aanschouwen en onze geboorte te vieren met de welbekende beschuit met muisjes.

Nadat de interesse van de buitenwereld in ons wat was afgenomen, kwam het motto "rust, reinheid en regelmaat" om de hoek kijken. De meesten van ons groeiden op in een vertrouwde omgeving; in huizen met vloerbedekking, gezellige bloemetjesgordijnen, overdadig veel planten in de kozijnen, een droogmolen in de tuin en op de oprit niet zelden een Opel Kadett.

De helft van alle vrouwen die in 1985 voor het eerst moeder werden stopte met werken, om alle aandacht te kunnen richten op het pasgeboren kind. Als er een oppas nodig was, dan stond oma maar al te graag voor ons klaar.

Na ongeveer vier maanden verruilden we de moedermelk langzaam voor potjes Olvarit of melk met Bambix. Hoogste tijd voor een slabbetje, want het eten haalde dikwijls niet de beoogde eindbestemming. Vele maaltijden resulteerden in een baardje van Bambix op onze smoeltjes. Maar we weigerden ook weleens te eten. Dan bracht mama het voedsel met een denkbeeldig vliegtuigje naar onze mond: probleem opgelost.

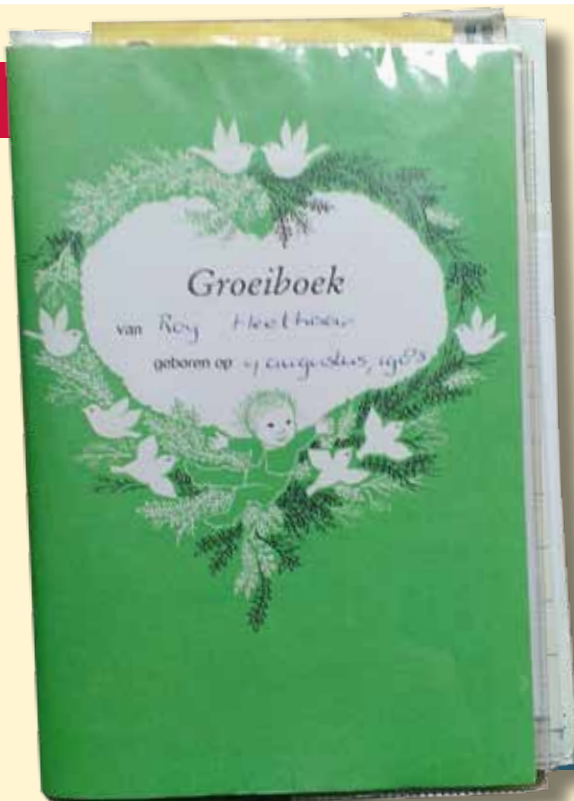
Wereldwijde verbroedering dankzij Live Aid

Zaterdag 13 juli 1985 was een dag van verbroedering. Bob Geldof en Midge Ure organiseerden het benefietconcert Live Aid om geld in te zamelen voor Ethiopië, waar hongersnood heerste. Het wereldwijde concert werd in veel landen rechtstreeks uitgezonden en ontpopte zich als één van de grootste mediaspektakels ooit vertoond.

Gelijktijdig traden op verschillende plaatsen over de hele wereld vooraanstaande artiesten op, van Philadelphia tot Londen en Den Haag. Het openingsnummer was bij alle concerten We Are The World van USA for Africa (United

Support of Artists for Africa), wereldwijd goed voor een wekenlange koppositie in de hitlijsten.

De totale opbrengst van Live Aid oversteeg alle verwachtingen. Vooraf rekende de organisatie op een opbrengst van zo'n 1 miljoen Britse pond, maar er werd uiteindelijk maar liefst 150 miljoen pond vergaard voor Ethiopië. Als beloning voor al zijn onbaatzuchtige inspanningen werd Bob Geldof tot ridder geslagen en vanaf dat moment ging hij door het leven als Sir Bob. Het concert dat rockgroep Queen gaf op Live Aid, werd later uitgeroepen tot het beste concert aller tijden.

Wijsheid uit een groen boekje

Onze ouders waren zorgvuldige observators. Groeiden we wel goed? Waren we een beetje op gewicht? Alle bevindingen werden nauwgezet bijgehouden in het zogeheten groeiboek van het consultatiebureau. Dit boekje, ook wel het groene boekje genoemd, omdat-ie (logischerwijs) groen van kleur was, gold voor onze ouders als een soort bijbel. Er stonden allerlei tips en handleidingen in

De groene bijbel voor menig ouder.

op het gebied van voeding en hoe er met ons moest worden omgegaan. Een van de tips luidde bijvoorbeeld: 'Geen tuigjes in bed. Niemand wil graag aan banden worden gelegd.' Handig om te weten. Ook werd erin vermeld dat baby's van rond de vijf maanden oud eindeloos kwijlden, doordat de werking van de speekselklieren toenam. Vandaar ook dat we op alles begonnen te sabbelen wat los en vast zat. Wasknijpers, bierviltjes, pennen; we staken ze naar hartenlust in onze mond, tot schrik van onze moeders.

'De baby wil de wereld niet alleen met zijn ogen, maar ook met zijn mond verkennen', verklaarde het groene boekje. En: 'Een borstkind van vijf maanden heeft nog recht op méér dan één borstvoeding per dag. Vooral aan het begin of eind van de dag stelt een baby zijn portie "zuigen" op prijs.' Het stond er echt allemaal in. En wie waren onze ouders om deze wijze raad in de wind te slaan...

Waterpret in de zomer.

Out of the box

Terwijl wij ons in de box vermaakten met rammelaars, blokken en harmonica-prentenboeken, hield de generatie vóór ons zich met heel andere zaken bezig. In 1985 was de jeugd compleet in de ban van de lolobal, Pac-man en de Rubiks kubus. En de *1, 2, 3 show*, gepresenteerd door Ted de Braak, was het best bekeken televisieprogramma.

Daarnaast ging men massaal naar de bioscoop om de kaskraker *Back to the Future* van Robert Zemeckis te aanschouwen, terwijl house en techno als nieuwe muziekstijlen hun intrede deden.

Het slabbetje, een topuitvinding!

De Nederlandse hitlijsten werden bestormd door Bruce Springsteen, met twee singles tegelijk: *I'm on Fire* en *Dancing in the Dark*.

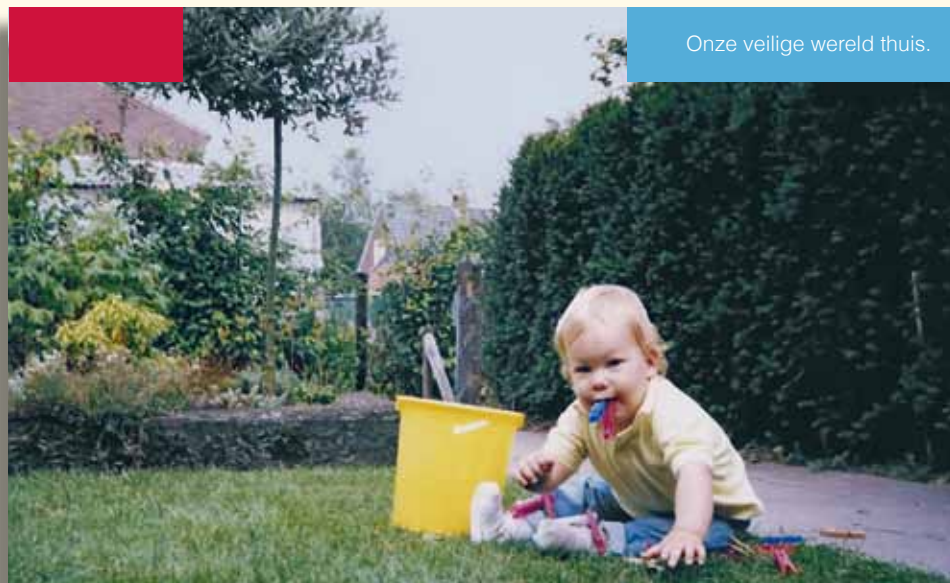
Niet veel later, in 1987, waaide de karaoke-rage over vanuit Japan en konden mensen in Nederland uit volle borst meeblèren met allerhande clichénummers, in heuse karaokebars.

Maar het was niet enkel vertier dat de klok sloeg, terwijl wij zachtjes aan onze eerste stapjes begonnen te zetten. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) moesten steeds meer huishoudens het in 1985 zien te rooien met een inkomen van rond het sociale minimum. Halverwege de jaren 80 was dat percentage van de bevolking met maar liefst tien procent gestegen ten opzichte van eind jaren 70.

De economische dip waarin Nederland terechtkwam, was daar voor een deel de oorzaak van. Premier Ruud Lubbers zag zich genoodzaakt een somber beleid te voeren en zijn eerste kabinet stond volledig in het teken van miljarden-bezuinigingen.

Een andere verontrustende ontwikkeling was de opkomst van het “hooliganisme”. Op 29 mei 1985 vond in het Brusselse Heizelstadion een van de ergste rampen uit de voetbalgeschiedenis plaats. Voorafgaand aan de finale van de Europacup I, tussen Juventus en Liverpool, braken rellen uit tussen grote groepen beschonken supporters van beide clubs. Er kwamen 39 mensen om het leven en ongeveer 400 supporters raakten gewond. Vreemd genoeg ging de wedstrijd “gewoon” door, om verdere escalatie te voorkomen. Juventus won met 1-0.

Ook in ons eigen land bleef voetbalvandalisme niet buiten de deur. Op 1 maart 1987 ontstonden er in de rust van het duel tussen FC Den Haag en Ajax heftige rellen, waarbij circa 30 gewonden vielen.

Onze veilige wereld thuis.

De kerncentrale van Tsjernobyl, jaren na de kernramp.

Een ramp van formaat

Het meest schokkende wereldnieuws uit onze babytijd was de nucleaire ramp van Tsjernobyl, in de toenmalige Sovjet-Unie. De meesten van ons gingen nog kruipend door het leven, maar overal ter wereld stonden mensen trillend op hun benen toen het nieuws van de kernramp langzaam binnen sijpelde. De kolossale ramp voltrok zich in de nacht van 26 april 1986, op het moment dat de meeste inwoners van Tsjernobyl nog in diepe slaap verkeerden.

Eén van de kernreactors in de centrale was tot ontploffing gekomen en 190 ton hoog radioactief uranium kwam daarbij vrij. De gevolgen van de kernramp waren immens. Alleen al 31 mensen lieten het leven bij de explosie en zeker 4000 mensen stierven als gevolg van de hoge

straling waaraan ze waren blootgesteld. Ook in de rest van Europa waren de gevolgen merkbaar. Een wolk met radioactief materiaal verspreidde zich richting het noorden en noordwesten van het continent en op 2 mei 1986 bereikte deze wolk Nederland. Er werd een graasverbod ingesteld om besmetting van melk te voorkomen en net geoogste bladgroenten mochten niet worden verkocht.

De kernramp betekende een flinke deuk in het toch al slechte imago van kernenergie. Al sinds 1980 waren er felle protesten tegen het gebruik hiervan, ook in Nederland. Zo werd er in ons geboorteland zelfs ingebroken bij het ministerie van Economische Zaken en werden de kernenergieplannen van de regering gestolen.

Pinnen en ons eigen neggeld

Dat alles in de wereld om geld draaide, daar waren we ons nog helemaal niet van bewust. Maar onze ouders maakten in ons geboortjaar een ware revolutie mee op het gebied van betaalwijzen.

In november 1985 werd namelijk het pinnen ingevoerd in Nederland.

Waar het voor ons later de normaalste zaak van de wereld was dat we werkelijk overal konden afrekenen door een plastic pasje in een gleuf te steken, gold dat niet voor onze ouders. Als zij geen cash op zak hadden om de dagelijkse boodschappen bij de bakker, groenteboer of slager mee te betalen, dan gingen ze óf eerst naar de bank, of ze schreven een bankcheque uit. Terwijl wij in het krappe zitje voor in de winkelwagen wachtten totdat de boodschappen waren ingepakt, zagen we vanuit onze ooghoeken hoe er door paps of mams een klein velletje papier uit de portemonnee werd getoverd.

De bankcheque werd ondertekend en "klaar was Kees". Dat ging makkelijk, zo leek het ... Maar natuurlijk lang niet zo makkelijk als het betalen met een pinpas. De bankcheque verdween dan ook rap en het werd steeds normaler om in winkels te pinnen.

De eerste stapjes in de sneeuw; een openbaring.

"Proef eens pap, hoe lekker!"

Opmerkelijk was wel dat er tegelijkertijd ook een nieuw fysiek betaalmiddel werd ingevoerd. Op 4 januari 1986 kwam namelijk het briefje van 250 gulden op de markt, beter bekend als de "vuurtoren". Over smaak viel te twisten, maar het was toch wel een fraai bankbiljet.

Het duurde overigens niet lang of wij kregen ook geld in onze knuistjes. Nepgeld, welteverstaan. De box ontgroeid en uitgekeken op de rammelaar, vermaakten we ons met de speelgoedkassa van Fischer-Price. Gekleurde plastic dukaten drukten we in dit magisch stukje peuterspeelgoed, alsof het een lieve lust was. Even aan de hendel trekken en de schijfjes kwamen er zo weer uit rollen. We vonden het prachtig en het was goed voor de ontwikkeling van onze motoriek.

Spelenderwijs – letterlijk stapje voor stapje en woordje voor woordje – begonnen we steeds iets meer van de wereld te begrijpen. Onze ouders begrepen ons daarentegen waarschijnlijk iets minder goed. Wat ze ook voorstelden, het antwoord was steevast: 'NEE, NEE, NEE!'

Prominenten geboren in 1985

07-01 Lewis Hamilton

ENG – formule 1-coureur

23-01 Doutzen Kroes

NED – fotomodel

05-02 Cristiano Ronaldo

PT – Voetballer

19-03 Yolande Snejder-Cabau

NED – actrice en presentatrice

26-03 Keira Knightley

ENG – actrice

14-04 Henk Grol

NED – judoka

24-06 Dennis Storm

NED – presentator

30-06 Michael Phelps

VS – zwemmer

08-10 Bruno Mars

VS – zanger

24-10 Wayne Rooney

ENG – voetballer

31-12 Jan Smit

NED – zanger

WIJ van Jaargang 1985

Vol spanning en verwachting, zo blikten we destijds in de toekomst! Kijk samen met ons terug op die eerste 18 levensjaren – je kindertijd en jeugd!

Jaargang 1985 – We groeiden op in een dynamische tijd. Mede door de intrede van het digitale tijdperk veranderde de wereld enorm. Maar dat ging nog wat aan ons voorbij. We deelden lief en leed via vriendenboekjes, haalden informatie uit de bieb, en flirtten nog vooral in *real life*. We leefden in relatieve luxe. In de wereld om ons heen wisselden verdeeldheid en hereniging elkaar af. De val van de Muur, de aanslagen op het World Trade Center: onlosmakelijk verbonden met de tijd waarin we opgroeiden en waarin knikkers plaatsmaakten voor spelcomputers.

Roy Heethaar, zelf jaargang 1985, neemt je mee op een reis terug in de tijd. Ingebed in politieke en maatschappelijke gebeurtenissen uit die periode, kijkt hij met je terug op die verwachtingsvolle en opwindende jeugdjaren!

ISBN: 978-3-8313-2985-4

9 783831 329854

€ 13,95 (NL)

